

K-21525

Seat No. _____

B. Com. (Sem. V) Examination

November / December – 2020

Finance & Accounts - VII*(Cost Accounting - I)***12 DEC 2020**Time : $1\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 42

સૂચના : ચારમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના રહેશે.

1 ગુડલક કંપની લિમિટેડના રેકૉર્ડ પરથી જાન્યુઆરી 2020ની નીચેની માહિતી 14

પ્રાપ્ત થઈ :

માસની શરૂઆતમાં કામદારોની સંખ્યા 950

માસની આખરમાં કામદારોની સંખ્યા 1,050

રાજીનામું આપી છુટા થયેલા કામદારોની સંખ્યા 10

બરતરફ કરેલા કામદારોની સંખ્યા 30

ખાલી પડેલી જગ્યાએ નવી નિમણૂક કરેલા કામદારો 20

વિસ્તરણ યોજના હેઠળ નવી નિમણૂક કરેલા કામદારો 120

નીચેની પદ્ધતિઓ મુજબ મજૂર ફેરબદલીદર તેમજ સમકક્ષ વાર્ષિક મજૂર ફેરબદલીદર શોધો :

(1) છુટા થયેલા કામદારોને આધારે

(2) નવી નિમણૂકને આધારે

(3) સંયુક્ત પદ્ધતિના આધારે.

અથવા

1 (અ) તા. 1લી જૂન, 2020ના રોજ કારખાનામાં 1,194 કામદારો હતા. મહિના 7

દરમ્યાન 48 કામદારો કારખાનું છોડી જતા રહ્યા અને 60 કામદારો નવા

રાખવામાં આવ્યા, જે પૈકી 48 કામદારો કારખાનાની વિસ્તરણ યોજના માટે

રાખવામાં આવ્યા હતા. તા. 30મી જૂન, 2020ના રોજ કામદારોની સંખ્યા

1,206 હતી. નવી નિમણૂકની પદ્ધતિને આધારે અને સંયુક્ત પદ્ધતિના આધારે

મજૂર ફેરબદલી દર શોધો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : રોવેન બોનસ યોજના.

7

2 એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગ એ, બી, અને સી તેમજ બે સેવા વિભાગ 14 ડી અને ઈ આવેલા છે. માર્ચ, 2020 દરમ્યાન પરોક્ષ ખર્ચાઓની માહિતી નીચે મુજબ છે :

પરોક્ષ મજૂરી	રૂ. 3,000	વીમા પ્રીમિયમ	રૂ. 1,500
કેન્ટીન ખર્ચ	રૂ. 4,500	વીજળી ખર્ચ	રૂ. 2,000
ભાડું અને વેરા	રૂ. 3,800	કા.રા.વી.યો. માં ફાળો	રૂ. 1,000
ઘસારો	રૂ. 12,000	પાવર ખર્ચ	રૂ. 22,500

અન્ય માહિતી :

વિભાગ	એ	બી	સી	ડી	ઈ
વીજળીના પોઈન્ટ	6	4	4	3	3
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	6,000	5,000	4,000	3,000	2,000
મશીનની કિંમત (રૂ.)	72,000	48,000	36,000	12,000	12,000
હોર્સ પાવર (કિલોવોટ)	6	6	3	—	—
રોકેલી જગ્યા (ચો.ફૂ.)	600	400	500	200	200
કામદારોની સંખ્યા	5	6	4	2	1

સેવા વિભાગ 'ડી' અને 'ઈ'ને થયેલા લાભની ફાળવણી અન્ય વિભાગો વચ્ચે નીચે દર્શાવેલ ટકાવારી પ્રમાણે કરવી :

વિગત	એ	બી	સી	ડી	ઈ
સેવા વિભાગ ડી	40%	30%	20%	—	10%
સેવા વિભાગ ઈ	30%	40%	30%	—	—

- (1) પરોક્ષખર્ચની જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક અને
- (2) સેવા વિભાગના ખર્ચની ઉત્પાદન વિભાગ વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- 2 (અ) નોંધલખો : યાંત્રિક કલાક દર. 7
- (બ) રેઈનબો મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપનીમાં એક્સરખા પાંચ યંત્રો રહેલા છે. વિગતો 7
નીચે મુજબ છે :
- (1) દરેક યંત્રની પડતર કિંમત રૂ. 50,000.
 - (2) દરેક યંત્રનું ઉપયોગી આયુષ્ય 9 વર્ષ અને ઉપયોગી આયુષ્યના અંતે ભંગાર કિંમત દરેકની રૂ. 5,000.
 - (3) યંત્ર વર્ષમાં 10 મહિના કામ કરે છે અને દરેક યંત્રના દર મહિને યાંત્રિક કામકાજના કલાકો 500 છે.
 - (4) કારખાનાના પાવર ખર્ચનું બિલ દર મહિને રૂ. 1,000 છે.
 - (5) દરેક યંત્રનું માસિક વીમા પ્રીમિયમ રૂ. 500 છે.
 - (6) કારખાનાનું વાર્ષિક ભાડું રૂ. 60,000 છે.
- યાંત્રિક કલાક દરની ગણતરી કરો.

- 3 મેસર્સ ગૌરીનંદન કંપની વર્ષ 2020 માં 500 કલર ટી.વી. બનાવીને વેચે છે. 14
વર્ષ 2020નું સંક્ષિપ્ત વેપારખાતું અને નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે :

વિગત	રકમ (રૂ.)	વિગત	રકમ (રૂ.)
માલસામાન	3,20,000	વેચાણ	16,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	4,80,000		
ઉત્પાદનના ખર્ચા	2,00,000		
કાચો નફો	6,00,000		
	16,00,000		16,00,000
સ્ટાફનો પગાર	2,40,000	કાચો નફો	6,00,000
ભાડું વેરા અને વીમો	40,000		
સામાન્ય ખર્ચા	80,000		
વેચાણ ખર્ચા	1,20,000		
ચોખ્ખો નફો	1,20,000		
	6,00,000		6,00,000

વર્ષ 2021 માટે અંદાજવામાં આવ્યું કે :

- (1) ઉત્પાદન અને વેચાણ 2,000 કલર ટી.વી.નું થશે.
- (2) માલસામાનના ભાવમાં 25%નો વધારો થશે.
- (3) મજૂરીના દરમાં 10%નો વધારો થશે.
- (4) ઉત્પાદન ખર્ચ માલસામાન અને મજૂરીના સંયુક્ત પ્રમાણમાં વધશે.
- (5) વેચાણખર્ચમાં એકમદીઠ 25%નો વધારો થશે.
- (6) ઉત્પાદનમાં વધારો થવા છતાં અન્ય ખર્ચમાં કોઈ ફેરફાર થશે નહિ.

વેચાણકિંમત પર 20% નફો મેળવવા માટે વર્ષ 2021માં કલર ટી.વી. કઈ કિંમતે બનાવીને વેચવું જોઈએ ? તે દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

3 (અ) પડતર પત્રકનો નમૂનો આપો. 7

(બ) નીચેની માહિતી પરથી નફાની ગણતરી કરો : 7

માલસામાન રૂ. 3,00,000

મજૂરી રૂ. 6,00,000

કુલ વેચાણ રૂ. 21,60,000

કારખાના પરીક્ષખર્ચ, કારખાના પડતરના 40% છે અને વહીવટી પરીક્ષખર્ચ,
ઉત્પાદન પડતરના 20% છે.

4 પડતર હિસાબની જુદી જુદી રીતો (પદ્ધતિઓ) વર્ણવો. 14

અથવા

4 (અ) માલસામાનના 'ABC' વર્ગીકરણ વિષે નોંધ લખો. 7

(બ) માલસામાનના પ્રકારો - ટૂંકમાં સમજાવો. 7

ENGLISH VERSION

Instruction : Attempt any **three** questions out of four.

- 1 The following information is extracted from the record 14
of Good Luck Company Ltd. for the month of January 2020.

Number of employees at the
beginning of the month 950

Number of employees at
the end of the month 1,050

Number of employees resigned 10

Number of employees discharged 30

Number of employees replaced
in the vacancies 20

Number of employees appointed
due to expansion scheme 120

**Calculate the labour turnover rate and equivalent
annual rate as per following methods :**

- (1) Separation Method
- (2) Replacement Method
- (3) Flux Method.

OR

- 1 (A) There were 1,194 employees in a factory on 7
1st June, 2020. During the month 48 employees left
and 60 employees were engaged of which 48 were
employed due to expansion scheme. The number of
employees on 30th June, 2020 were 1,206. Calculate the
Labour Turnover Rate under Replacement Method and
Flux Method.

- (B) Write a short note : Rowan Bonus Plan. 7

- 2 In a factory there are three production departments A, B, 14 and C and two service departments D and E. The details of the expenses during march, 2020 are as under :

Indirect wages	Rs. 3,000	Insurance	Rs. 1,500
Canteen expenses	Rs. 4,500	Lighting expenses	Rs. 2,000
Rent and rates	Rs. 3,800	Contribution to ESI	Rs. 1,000
Depreciation	Rs. 12,000	Power expenses	Rs. 22,500

Other Information :

Particulars	A	B	C	D	E
Lighting Points	6	4	4	3	3
Direct Wages (Rs.)	6,000	5,000	4,000	3,000	2,000
Cost of Machine (Rs.)	72,000	48,000	36,000	12,000	12,000
Horse Power (k.w.)	6	6	3	—	—
Space Occupied (sq.ft.)	600	400	500	200	200
Number of Workers	5	6	4	2	1

The benefits of service department D and E derived by the other departments in the following proportion :

Particulars	A	B	C	D	E
Department D	40%	30%	20%	—	10%
Department E	30%	40%	30%	—	—

Prepare the statement showing :

- (1) Distribution of overheads to various departments And
- (2) Distribution of expenses of service departments to production departments.

OR

- 2 (A) Write a note on: Machine Hour Rate. 7
- (B) In Rainbow Mfg. Company, there are five similar 7
machines. Details are as under :
- (1) Cost value of each machine is Rs. 50,000.

- (2) Useful life 9 years and scrape value at the end of useful life is Rs. 5,000 for each machine.
 - (3) Machine works for 10 months in a year, and machine hours for each month is 500 hours for each.
 - (4) Power expenses bill of the factory is Rs. 1,000 per month.
 - (5) Monthly insurance premium is Rs. 500 for each machine.
 - (6) Annual Rent of the factory is Rs. 60,000.
- Calculate Machine Hour Rate.

3 M/s. Gaurinandan Company manufactured and sold 500 color TV in the year 2020. The Summarised Trading and Profit-Loss Account for the year 2020 is as under :

Particulars	Amt. (Rs.)	Particulars	Amt. (Rs.)
To Cost of materials	3,20,000	By Sales	16,00,000
To Direct wages	4,80,000		
To Manufacturing exps.	2,00,000		
To Gross Profit	6,00,000		
	16,00,000		16,00,000
To Staff salaries	2,40,000	By Gross Profit	6,00,000
To Rent, Rates & Insurance	40,000		
To General expenses	80,000		
To Selling expenses	1,20,000		
To Net Profit	1,20,000		
	6,00,000		6,00,000

For the year 2021, it is estimated that :

- (1) The output and sales will be 2,000 color TV.
- (2) Price of materials will rise by 25%.
- (3) Wages rates will rise by 10%.
- (4) Manufacturing expenses will increase in proportion to the combined cost of materials and wages.
- (5) Selling expenses per unit will increase by 25%.
- (6) Other expenses will remain unaffected by the rise of output.

Prepare statement showing the price at which color TV to be manufactured in 2021 should be marketed so as to show a profit of 20% on selling price.

OR

- 3 (A) Give the per forma of cost sheet. 7
- (B) Calculate profit from the following information : 7
- Materials. Rs. 3,00,000
- Labour Rs. 6,00,000
- Total Sales Rs. 21,60,000
- Factory overheads are 40% of factory cost and administrative expenses are 20% of cost of production.

- 4 Describe the different methods of costing. 14

OR

- 4 (A) Write a note on 'ABC' classification of stores. 7
- (B) Types of materials explain in brief. 7